

Den 23. oktober 2023

Til Sundhedsstrukturkommissionen
Att.: formand Jesper Fisker

Yngre Læger
Kristianiagade 12
DK-2100 København Ø
3544 8500
yl@dadl.dk
yl.dk

Fremtidens almen praksis sektor - yngre almene medicinere ønsker til beskæftigelse og arbejdsliv

Yngre Læger har netop undersøgt ønskerne til fremtidig beskæftigelse og arbejdsliv blandt hoveduddannelseslæger og speciallæger i almen medicin, jf. vedlagte bilag.

Resultaterne indsendes hermed til Sundhedsstrukturkommissionen mhp., at resultaterne kan indgå i kommissionens analyser og anbefalinger.

Yngre Læger står naturligvis til rådighed for uddybning og dialog om resultaterne.

Hvad kendetegner fremtidens almene medicinere

Yngre Læger har undersøgt almene medicinere oplevelse af trivsel og arbejdsmiljø som HU-læger og speciallæger samt deres ønsker til fremtidig beskæftigelse og arbejdsliv.

Lægerne anser gennemgående deres arbejde i primærsektoren som meningsfuldt. De oplever, de yder en vigtig arbejdsindsats, og at de bruger deres faglige kompetencer i arbejdet, hvilket er afgørende for trivslen som læge. Lægerne oplever også, at de leverer arbejde af høj faglig kvalitet.

Samtidig er der en udbredt oplevelse blandt lægerne af travlhed og et højt arbejdspress i almen praksis. Arbejdsrelateret stress er en tydelig udfordring.

Der er et stort ønske om at arbejde på deltid og om øget fleksibilitet i arbejdslivet, for derved at kunne opnå en bedre balance.

I ønskerne til fremtidig beskæftigelse træder det særligt frem, at

- ✓ Hovedparten har et ønske om at eje egen praksis på et tidspunkt i løbet af deres arbejdsliv
- ✓ Stor arbejdsbelastning og udbrændthed er de største bekymringer i fm. køb af egen praksis
- ✓ Der er stort ønske om fællesskab – den ideelle praksisform er kompagniskabspraksis og samarbejdspraksis, mens næsten ingen ønsker solopraksis
- ✓ Der er mange faktorer, der kan tiltrække almene medicinere til områder med lægemangel

Venlig hilsen

Helga Schultz, forperson Yngre Læger

YNGRE LÆGERS ALMEN PRAKSIS- UNDERSØGELSE 2023

Ønsker til fremtidig
beskæftigelse
blandt
hoveduddannelses-
og speciallæger

Indhold

Resumé	2
Resultater	3
Metode	18

Liste over figurer

Figur 1. Har du et ønske om at eje egen praksis?.....	3
Figur 2. Har du et ønske om at eje egen praksis? Opdelt på spørgsmålet "Hvor langt er du i dit uddannelsesforløb?"	4
Figur 3. I hvilken grad ser du dig eje din egen praksis, når du opnår speciallægeautorisation i almen medicin?	5
Figur 4. I hvilken grad kan du se dig selv eje din egen praksis på et senere tidspunkt, efter du er blevet speciallæge i almen medicin?.....	6
Figur 5. Hvor har du påtænkt dig ansættelse i den mellemliggende periode, inden du ønsker at eje din egen praksis? Du kan vælge flere svar.	7
Figur 6. Hvor lang tid har du påtænkt dig ansættelse de(t) pågældende sted, inden du ønsker at eje din egen praksis?.....	8
Figur 7. Hvilke bekymringer har du ved køb af egen praksis? Du kan vælge flere svar.	9
Figur 8. I hvilken grad ønsker du at være ansat i almen praksis, når du er færdiguddannet speciallæge?	10
Figur 9. I hvilken grad kan du forestille dig at arbejde i en partnerskabs-/koncernklinik?	11
Figur 10. Hvad er den ideelle praksisform at arbejde i for dig i fremtiden?	12
Figur 11. Hvor mange lægefaglige kollegaer anser du som optimalt i en fremtidig praksis?	13
Figur 12. Kan du forestille dig et andet arbejde end almen praksis som almen mediciner?	14
Figur 13. Kan du forestille dig et andet arbejde end almen praksis som almen mediciner? Opdelt på region.	15
Figur 14. Hvilke muligheder – udover praksis – er relevante for dig? Du kan vælge flere svar.	16
Figur 15. Hvad kunne få dig til at overveje at arbejde i et område med lægemangel? Du kan vælge flere svar.	17

Resumé

Almen medicinernes ønsker og forventninger til deres fremtidige beskæftigelse får stor, politisk bevågenhed i disse år. Yngre Læger har derfor ønsket at belyse dette i den seneste almen praksis-undersøgelse fra 2023. Dette notat præsenterer de resultater, der omhandler almenmedicinernes ønsker til fremtidig beskæftigelse med fokus på hoveduddannelses- og speciallæger under 60 år¹.

De væsentligste konklusioner er:

- **6 ud af 10 hoveduddannelses- og speciallæger har et ønske om at eje egen praksis**

14% svarer "Nej" til spørgsmålet, mens 26% svarer, at de ikke ved det. Opdeles svarene på uddannelsestrin ses det, at i alt 65% af hoveduddannelseslægerne svarer, at de ønsker at eje egen praksis, mens dette gælder for 44% af speciallægerne i undersøgelsen.

- **Flere end 6 ud af 10 ser sig eje egen praksis, allerede når de opnår speciallægeautorisation**

64% svarer "i meget høj grad" eller "i høj grad" på spørgsmålet, mens 22% svarer "i nogen grad" og 13% "i lav grad/ slet ikke". De to sidstnævnte grupper er dernæst spurgt, hvor de påtænker ansættelse i den mellemliggende periode og hvor længe. De fleste (95%) ønsker ansættelse i almen praksis og i 1-3 år (68%).

- **Stor arbejdsbelastning og udbrændthed vejer tungt i overvejelserne om køb af egen praksis**

Alle de respondenter, der ønsker at købe egen praksis, er blevet spurgt til, hvilke bekymringer de har i den forbindelse. "Stor arbejdsbelastning" og "udbrændthed" er de faktorer, som flest adspurgte bekymrer sig om ved køb af egen praksis.

- **Relativt få kan forestille sig at arbejde i en partnerskabs-/koncernklinik**

Blandt respondenterne kan 2 ud af 3 "slet ikke" eller "i lav grad" forestille sig at arbejde i en partnerskabs-/koncernklinik, mens 21% "i nogen" eller "i høj grad" kan forestille sig dette. 14% svarer "ved ikke".

- **Den ideelle praksisform er især kompagniskabspraksis (72%) og samarbejdspraksis (7%)**

Kun 2% angiver solopraksis som den ideelle praksisform at arbejde i, i fremtiden, og 0% angiver partnerskabs-/koncernklinik som ideel at arbejde i, i fremtiden.

- **30% kan forestille sig et andet arbejde end almen praksis som almen mediciner**

11% kan i meget høj grad og 19% kan i høj grad forestille sig et andet arbejde end almen praksis som almen mediciner. Af muligheder udover praksis fremhæves især ansættelse på sygehus, i en kommune samt staten og medicinalindustrien.

- **Der er mange faktorer, der kan tiltrække almen medicinere til områder med lægemangel**

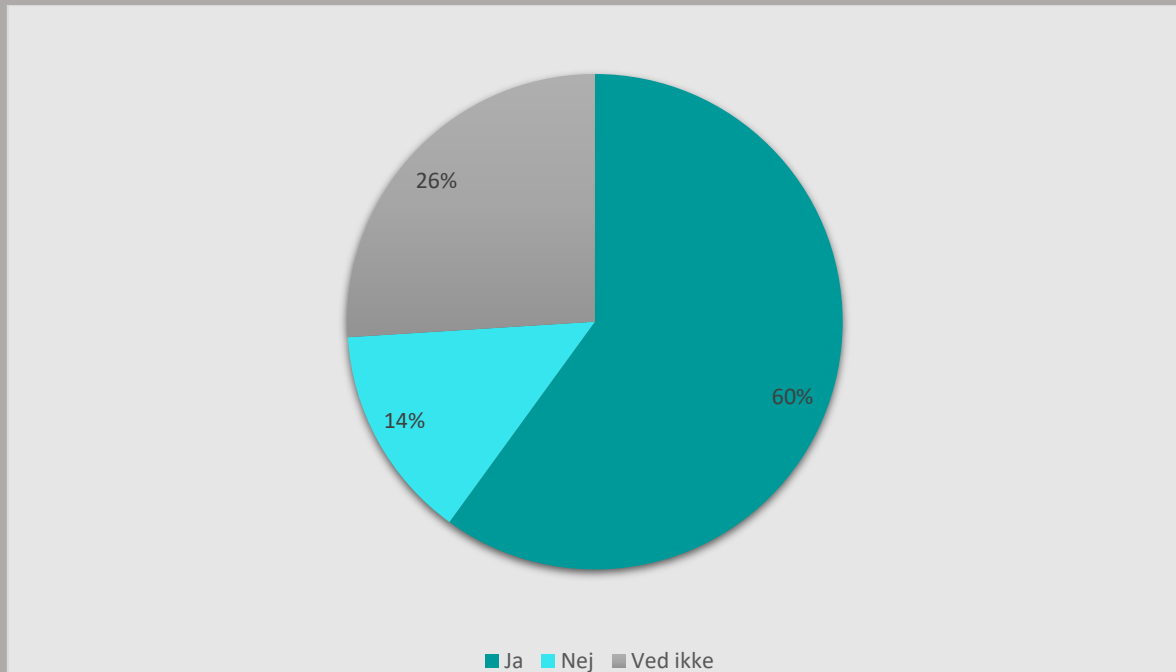
Især "at praksis ligger i nærheden af min bopæl", "at der er mulighed for deltidsansættelse", og "at min familie trives med beslutningen" fremhæves af respondenterne som faktorer, der kan få dem til at overveje at arbejde i et område med lægemangel.

¹ Speciallæger på 60 år og derofter er fraseret i stikprøven, idet fokus er på ønsker til beskæftigelse i fremtidens almen praksis sektor, og idet respondenterne på +60 år fortrinsvis er pensionerede PLO-læger, som er ansat i almen praksis som vikar.

Resultater

Mere end halvdelen af de adspurgte respondenter (60%) har svaret "Ja" til, at de ønsker at eje egen praksis, mens knap hver sjette (14%) har svaret "Nej". 26% har svaret "Ved ikke".

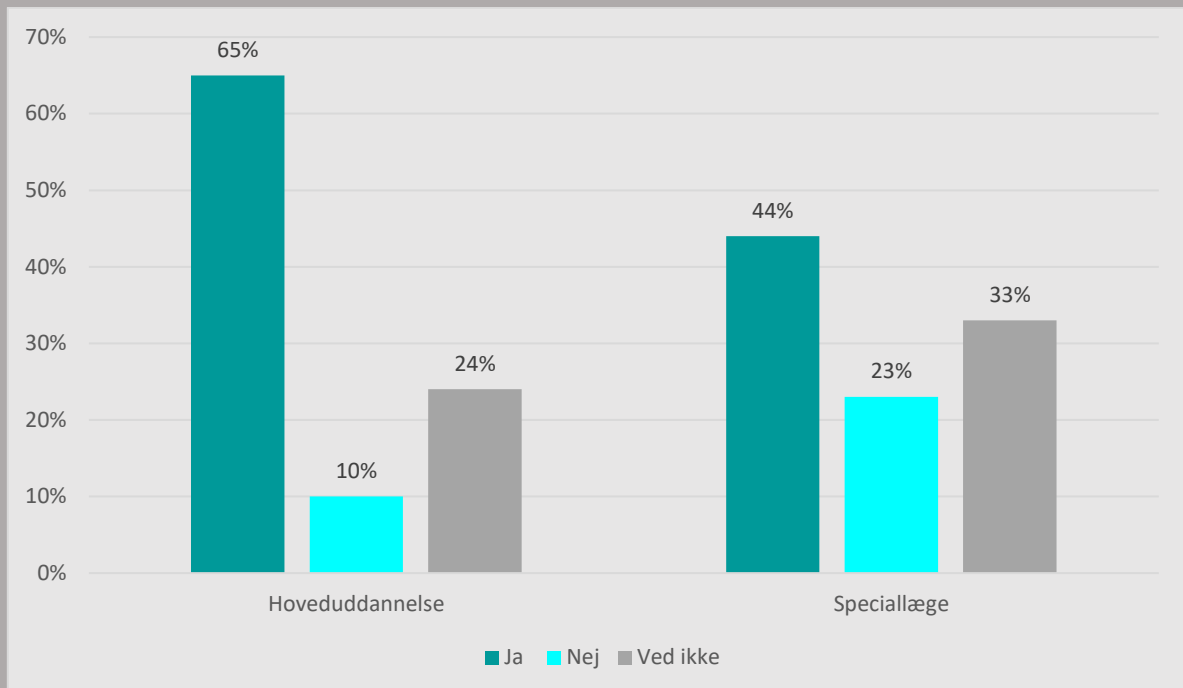
Figur 1. Har du et ønske om at eje egen praksis?

Antal svar: 234. Spørgsmålet er stillet til alle respondenter. Respondenter i introstillinger og/eller over 60 år er ikke medtaget.

I figur 2 på næste side er spørgsmålet om respondenterne ønsker at eje egen praksis opdelt på uddannelsestrin. Figuren viser, at almen medicinere under hoveduddannelse er den gruppe, hvor flest (65%) har svaret "Ja" til, at de ønsker at eje egen praksis sammenlignet med speciallæger, hvor 44% har et ønske om at eje egen praksis.

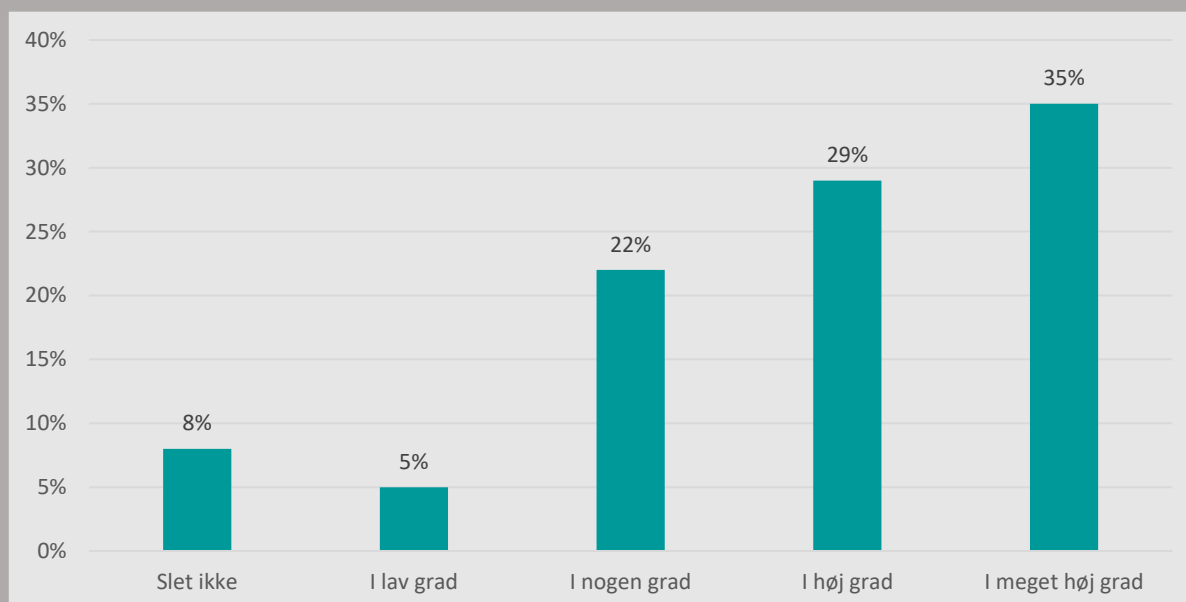
Figur 2. Har du et ønske om at eje egen praksis? Opdelt på spørgsmålet "Hvor langt er du i dit uddannelsesforløb?"

Antal svar: 173 (hoveduddannelse), 61 (speciallæge). Spørgsmålet er stillet til alle respondenter. Respondenter i introstillinger og/eller over 60 år er ikke medtaget.

Figur 3 nedenfor viser svarfordelingen på spørgsmålet "I hvilken grad ser du dig eje din egen praksis, når du opnår speciallægeautorisation i almen medicin?", som er stillet til de hoveduddannelseslæger, der svarede "Ja" til, at de ønsker at eje egen praksis (som figur 2 viste). 2 ud af 3 af de adspurgte angiver her, at de "i høj" eller "i meget høj" grad ser sig selv eje egen praksis, når de har opnået speciallægeautorisation i almen medicin, mens 13% angiver, at de "slet ikke" eller "i lav grad" ser sig selv eje egen praksis, når de opnår speciallægeautorisation i almen medicin. 22% angiver, at de "i nogen grad" ser sig selv eje egen praksis, når de opnår speciallægeautorisation i almen medicin.

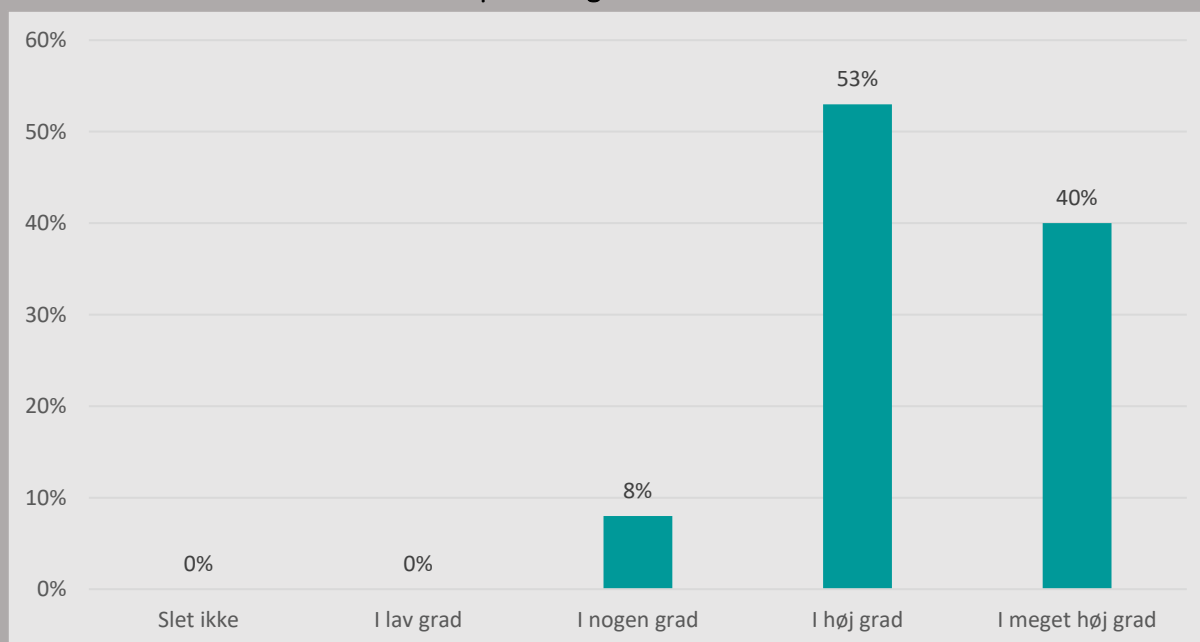
Figur 3. I hvilken grad ser du dig eje din egen praksis, når du opnår speciallægeautorisation i almen medicin?

Antal svar: 113. Spørgsmålet er stillet til respondenter under hoveduddannelse, som på sigt ønsker at eje en praksis. Respondenter over 60 år er ikke medtaget.

De respondenter, som ved spørgsmålet i figur 3 svarede "Slet ikke" til "I nogen grad" til at ønske at eje egen praksis ved opnåelse af speciallægeautorisation, blev herefter bedt om at svare på, om de kan se sig selv eje egen praksis på sigt. Svarfordelingen af dette spørgsmål kan ses i figur 4 nedenfor. Det ses i figuren, at alle respondenter angiver, at de i minimum nogen grad kan se sig selv eje en praksis på et senere tidspunkt efter de er blevet speciallæger i almenmedicin. Hele 93% angiver, at de i høj eller meget høj grad kan se sig selv eje en praksis på et senere tidspunkt.

Figur 4. I hvilken grad kan du se dig selv eje din egen praksis på et senere tidspunkt, efter du er blevet speciallæge i almen medicin?

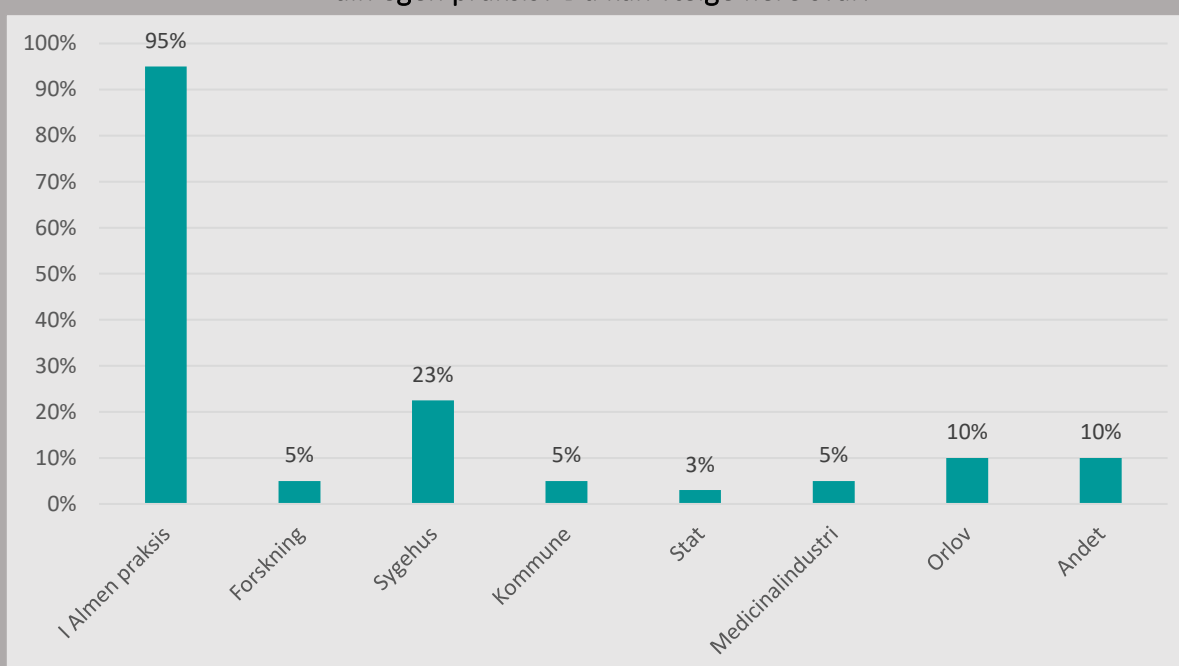

Antal svar: 40. Spørgsmålet er stillet til respondenter under hoveduddannelse, der i spørgsmålet "I hvilken grad ser du dig selv eje din egen praksis, når du opnår speciallægeautorisation i almen medicin?" har svaret "Slet ikke" til "I nogen grad". Respondenter over 60 år er ikke medtaget.

De samme respondenter er derefter blevet spurgt ind til, hvor de har påtænkt at arbejde i den mellemliggende periode, før de ser sig selv som praksisejere.

Respondenterne kunne her vælge flere svarmuligheder, hvilket gør, at procentsatserne ikke summerer til 100. Lige under en fjerdedel (23%) har angivet, at de påtænker ansættelse på et sygehus i den mellemliggende periode, mens langt størstedelen (95%) angiver, at de påtænker at arbejde i almen praksis inden de kan komme til at få egen praksis, jf. figur 5 nedenfor.

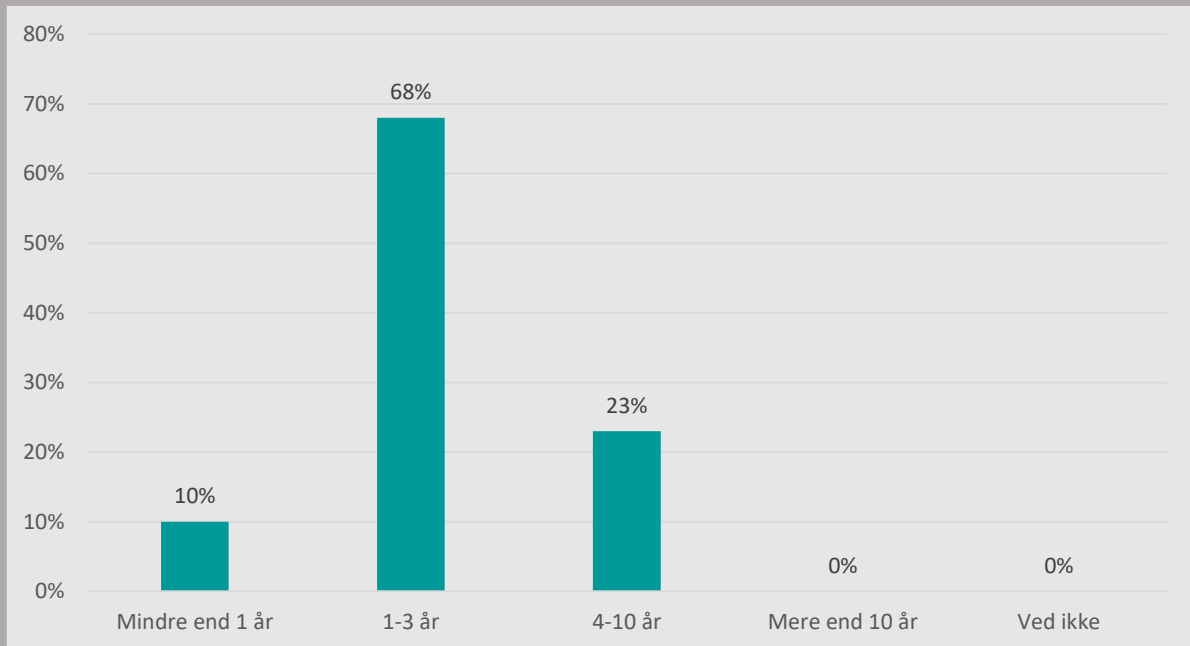
Figur 5. Hvor har du påtænkt dig ansættelse i den mellemliggende periode, inden du ønsker at eje din egen praksis? Du kan vælge flere svar.

Antal svar: 40 respondenter. Spørgsmålet er stillet til respondenter under hoveduddannelse, der ønsker at eje en praksis, og som ikke vil have en praksis med det samme. Respondenter over 60 år er ikke medtaget. Respondenterne har kunnet vælge flere svarmuligheder, hvorfor tallene ikke summerer til 100%

Af de respondenter, som på et senere tidspunkt ønsker at eje egen praksis, påtænker størstedelen 1-3 års ansættelse i den mellemliggende periode. 10% ønsker at være ansat i "mindre end et år", mens 23% ønsker at være ansat i "4-10 år". Se figur 6.

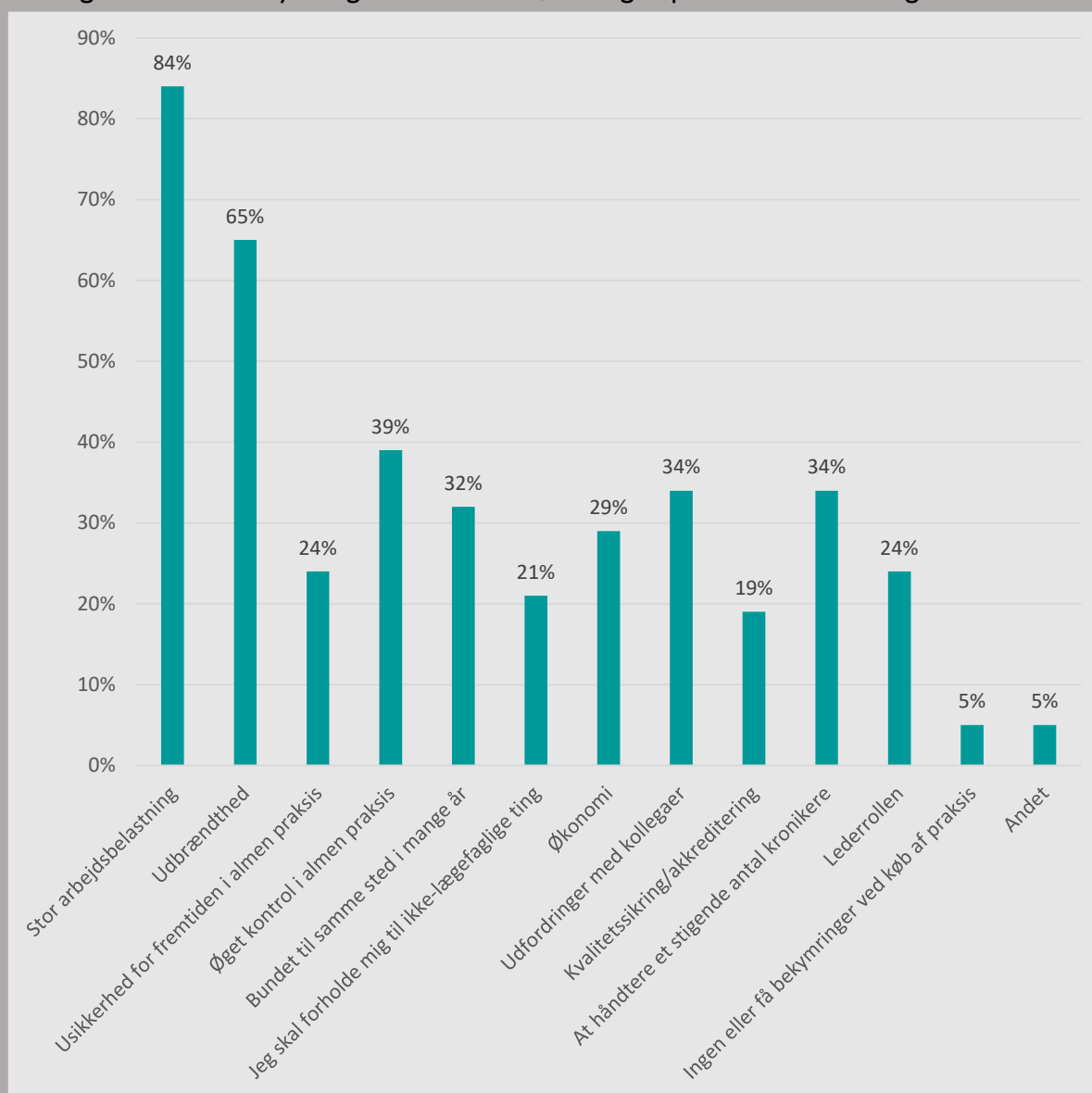
Figur 6. Hvor lang tid har du påtænkt dig ansættelse de(t) pågældende sted, inden du ønsker at eje din egen praksis?

Antal svar: 51. Spørgsmålet er stillet til respondenter under hoveduddannelse, der ønsker at eje en praksis, og som ikke vil have en praksis med det samme. Respondenter over 60 år er ikke medtaget.

Alle respondenter, der har angivet, at de ønsker at eje egen praksis (som figur 2 viste), blev herefter spurgt ind til, hvilke bekymringer de har ved køb af egen praksis. Figuren nedenfor viser, at "stor arbejdsbelastning" (84%) og "udbrændthed" (65%) er de to faktorer, som flest respondenter har angivet som faktorer, de bekymrer sig om ved køb af egen praksis.

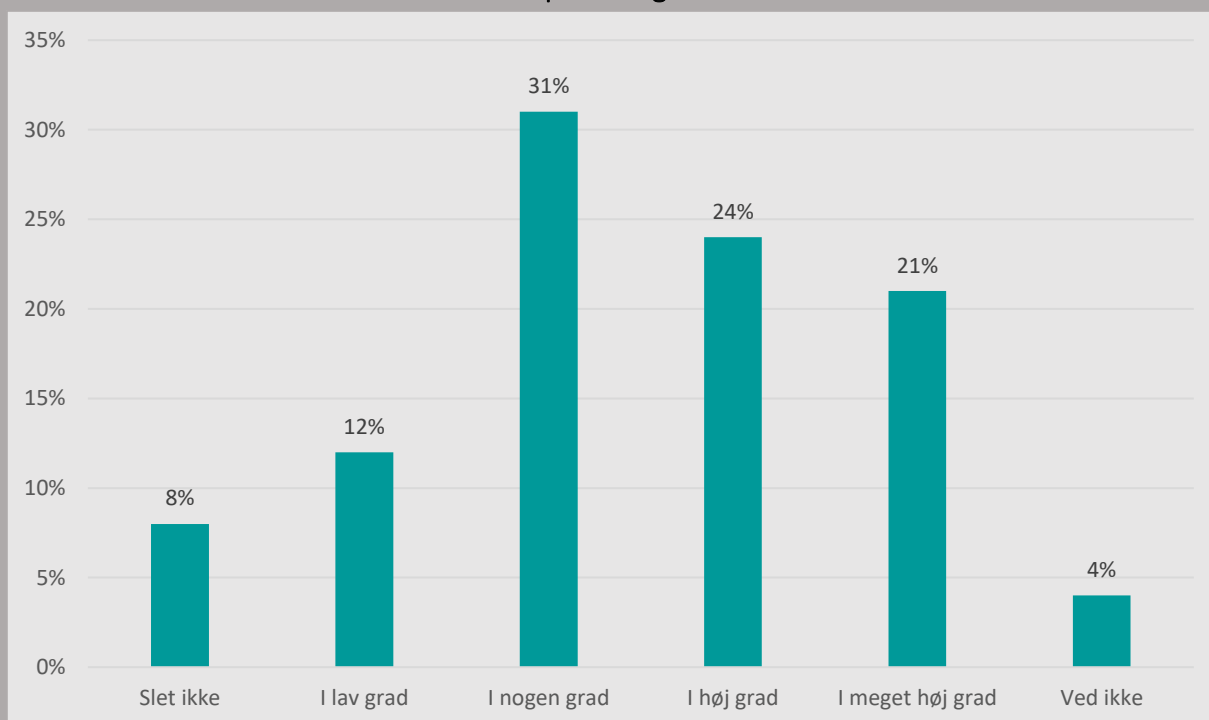
Figur 7. Hvilke bekymringer har du ved køb af egen praksis? Du kan vælge flere svar.

Antal svar: 140 respondenter. Spørgsmålet er stillet til respondenter, der ønsker egen praksis. Respondenter i introstillinger og over 60 år er ikke medtaget. Respondenterne har kunnet vælge flere svarmuligheder, hvorfor tallene ikke summerer til 100%.

I nedenstående figur vises fordelingen blandt alle respondenter, der er hoveduddannelseslæger, på spørgsmålet om, i hvilken grad de ønsker at være ansat i almen praksis, når de er færdiguddannet speciallæge. Her ses det, at 45% af respondenterne svarer, at de "i høj" eller "i meget høj" grad ønsker ansættelse i almen praksis. 31% svarer "I nogen grad" til spørgsmålet, mens samlet 20% af hoveduddannelseslægerne svarer "Slet ikke" eller "I lav grad" til, at de ønsker at være ansat i almen praksis, når de er færdiguddannet speciallæge.

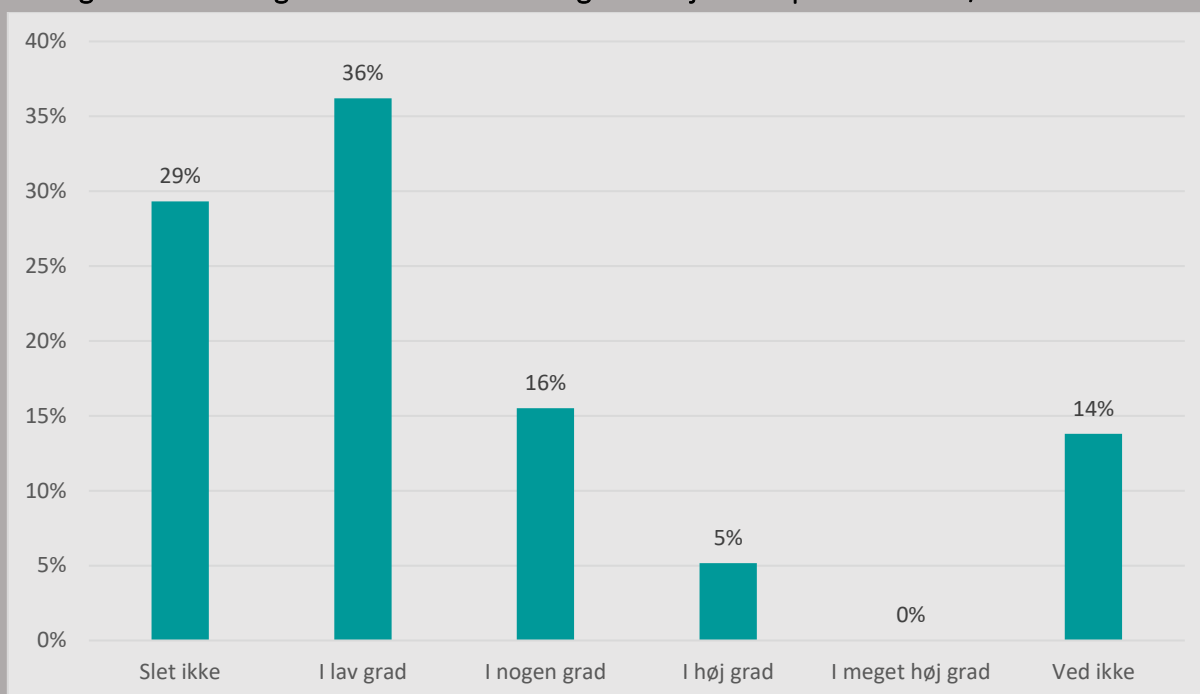
Figur 8. I hvilken grad ønsker du at være ansat i almen praksis, når du er færdiguddannet speciallæge?

Antal svar: 173. Spørgsmålet er stillet til respondenter under hoveduddannelse. Respondenter over 60 år er ikke medtaget.

Knap 2 ud af 3 (65%) af respondenterne har angivet, at de "slet ikke" eller "i lav grad" kan forestille sig at arbejde i en partnerskabs-/koncernklinik, jf. figur 9 nedenfor. 21% har angivet at de "i nogen grad" eller "i høj grad" kunne forestille sig at arbejde i en partnerskabs-/koncernklinik, mens 14% har angivet "ved ikke" til spørgsmålet. Respondenterne havde her mulighed for at uddybe deres besvarelse i et kommentarfelt, hvor de respondenter, som svarede "Slet ikke" eller "I lav grad" til spørgsmålet om i hvilken grad de kan forestille sig at arbejde i en partnerskabs-/koncernklinik, oftest begrundede det med manglende kontinuitet og bekymring for konsekvenser for almen praksis mere generelt fremover, hvis den praksisform vinder frem.

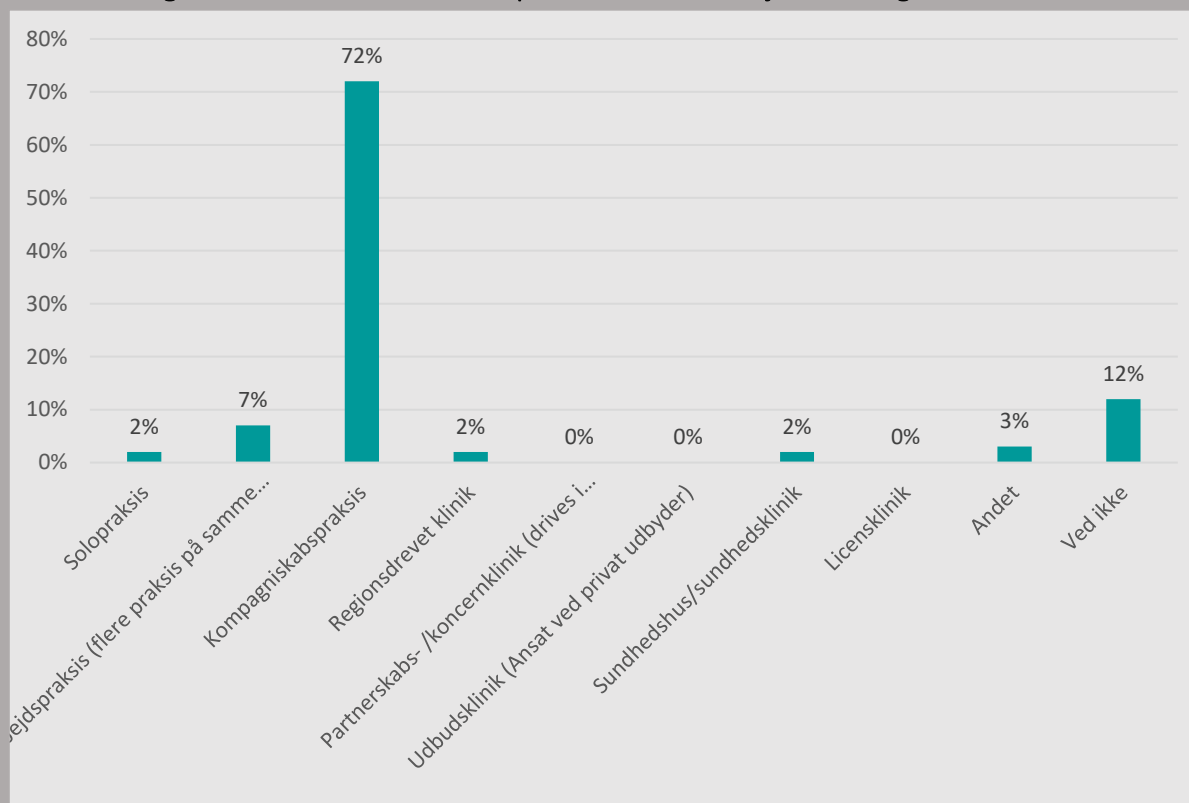
Figur 9. I hvilken grad kan du forestille dig at arbejde i en partnerskabs-/koncernklinik?

Antal svar: 58. Spørgsmålet er stillet til respondenter, der ikke arbejder i partnerskabsklinikker. Respondenter i introstillinger og/eller over 60 år er ikke medtaget.

Adspurgte til den ideelle praksisform svarer flere end 7 ud af 10 (72%), at kompagniskabspraksis er den ideelle praksisform at arbejde i, i fremtiden, jf. figur 10 nedenfor. Figuren viser også, at kun 2% peger på solopraksis som den ideelle praksisform, og at 0% angiver partnerskabs-/ koncernklinik som den ideelle praksisform.

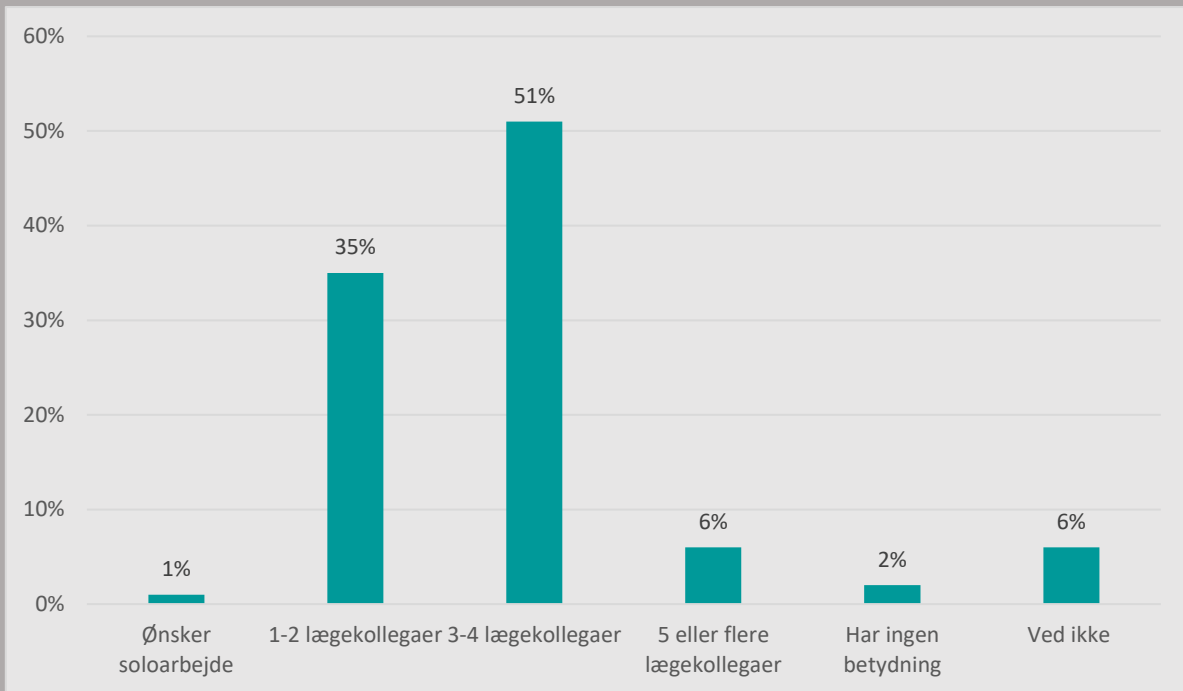
Figur 10. Hvad er den ideelle praksisform at arbejde i for dig i fremtiden?

Antal svar: 233. Spørgsmålet er stillet til alle respondenter. Respondenter i introstillinger og/eller over 60 år er ikke medtaget.

Figur 11 nedenfor viser, at lidt mere end halvdelen (51%) af de adspurgte respondenter anser 3-4 lægekollegaer som optimalt i en fremtidig praksis, efterfulgt af 1-2 kollegaer, som 35% har angivet som et optimalt antal kolleger. Kun 1% angiver, at de ønsker soloarbejde.

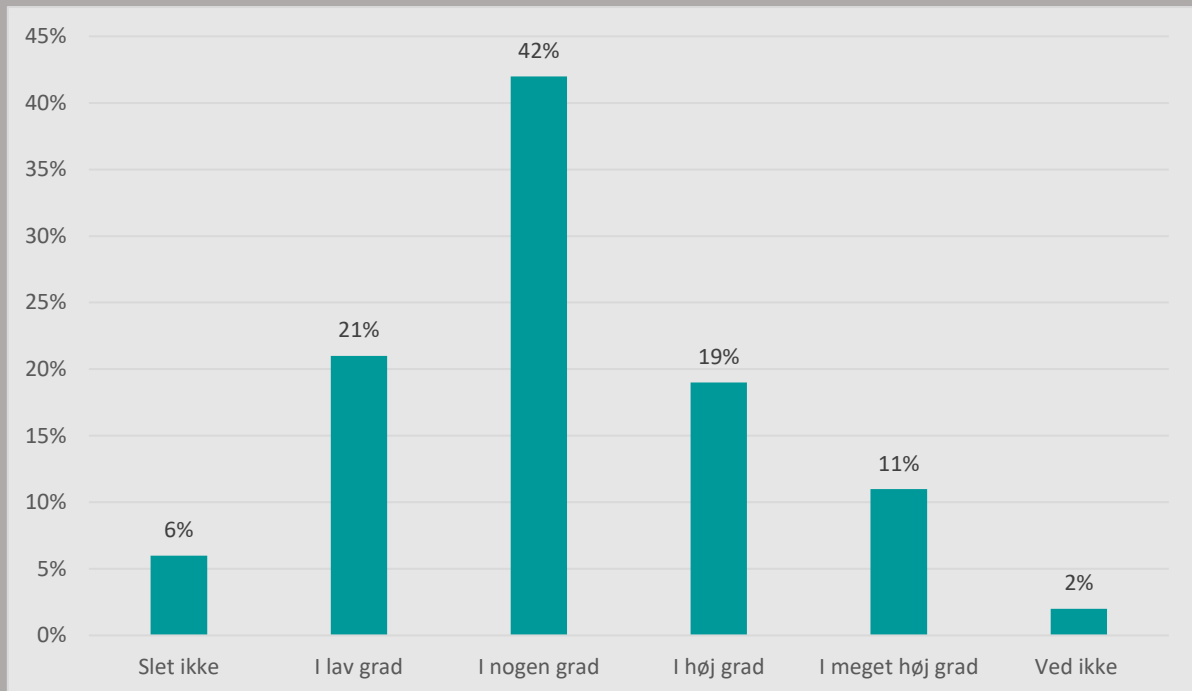
Figur 11. Hvor mange lægefaglige kollegaer anser du som optimalt i en fremtidig praksis?

Antal svar: 233. Spørgsmålet er stillet til alle respondenter. Respondenter i introstillinger og/eller over 60 år er ikke medtaget.

7 ud af 10 af respondenterne har angivet, at de "i nogen", "i høj" eller "i meget høj" grad kan forestille sig et andet arbejde en almen praksis som almen mediciner, mens knap 3 ud af 10 (27%) "slet ikke" eller "i lav grad" kan forestille sig dette, jf. figur 12 nedenfor.

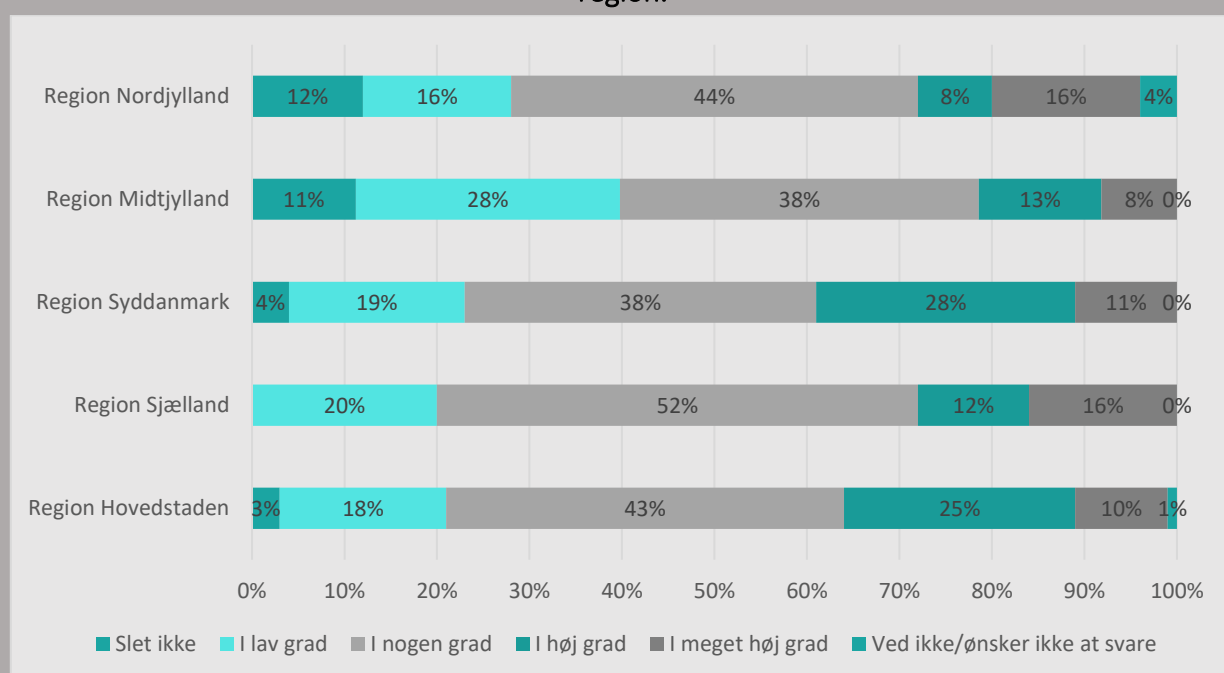
Figur 12. Kan du forestille dig et andet arbejde end almen praksis som almen mediciner?

Antal svar: 233. Spørgsmålet er stillet til alle respondenter. Respondenter i introstillinger og/eller over 60 år er ikke medtaget.

Opdeles spørgsmålet på regioner, er adspurgte, der arbejder i Region Midtjylland den gruppe, der i mindst omfang kunne forestille sig et andet arbejde end almen praksis. Her har knap 4 ud af 10 (39%) angivet, at de "slet ikke" eller "i lav grad" kunne forestille sig andet arbejde, mens knap 2 ud af 10 har angivet at de "i høj" eller "i meget høj" grad kunne forestille sig et andet arbejde end almen praksis. Omvendt forholder det sig for adspurgte, der arbejder i Region Hovedstaden. Her har 2 ud af 10 angivet, at de "slet ikke" eller "i lav grad" kunne forestille sig andet arbejde, mens over 1 ud af 3 (35%) "i høj" eller "i meget høj" grad kunne forestille sig andet arbejde.

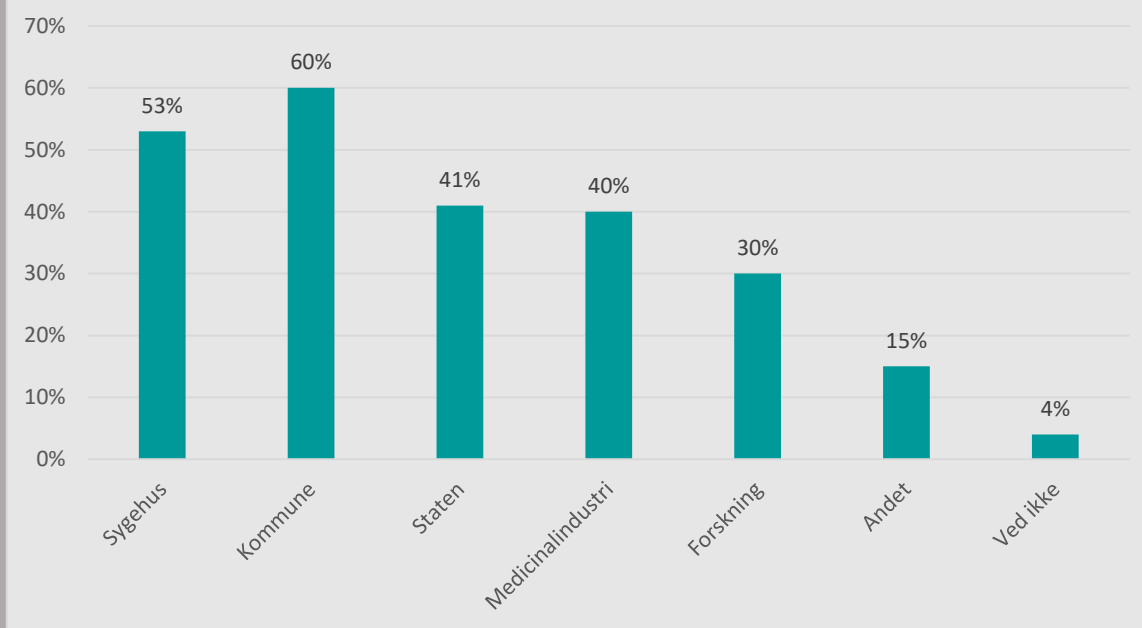
Figur 13. Kan du forestille dig et andet arbejde end almen praksis som almen mediciner? Opdelt på region.

Antal svar: 233. Spørgsmålet er stillet til alle respondenter. Respondenter i introstillinger og over 60 år er ikke medtaget.

Af de respondenter som har angivet, at de "i nogen", "i høj" eller "i meget høj" grad kunne forestille sig andet arbejde end almen praksis, er "sygehus" (53%) og "kommune" (60%) de to valgmuligheder, som flest respondenter opfatter som relevante alternativer til arbejdet i almen praksis, jf. figur 14 nedenfor.

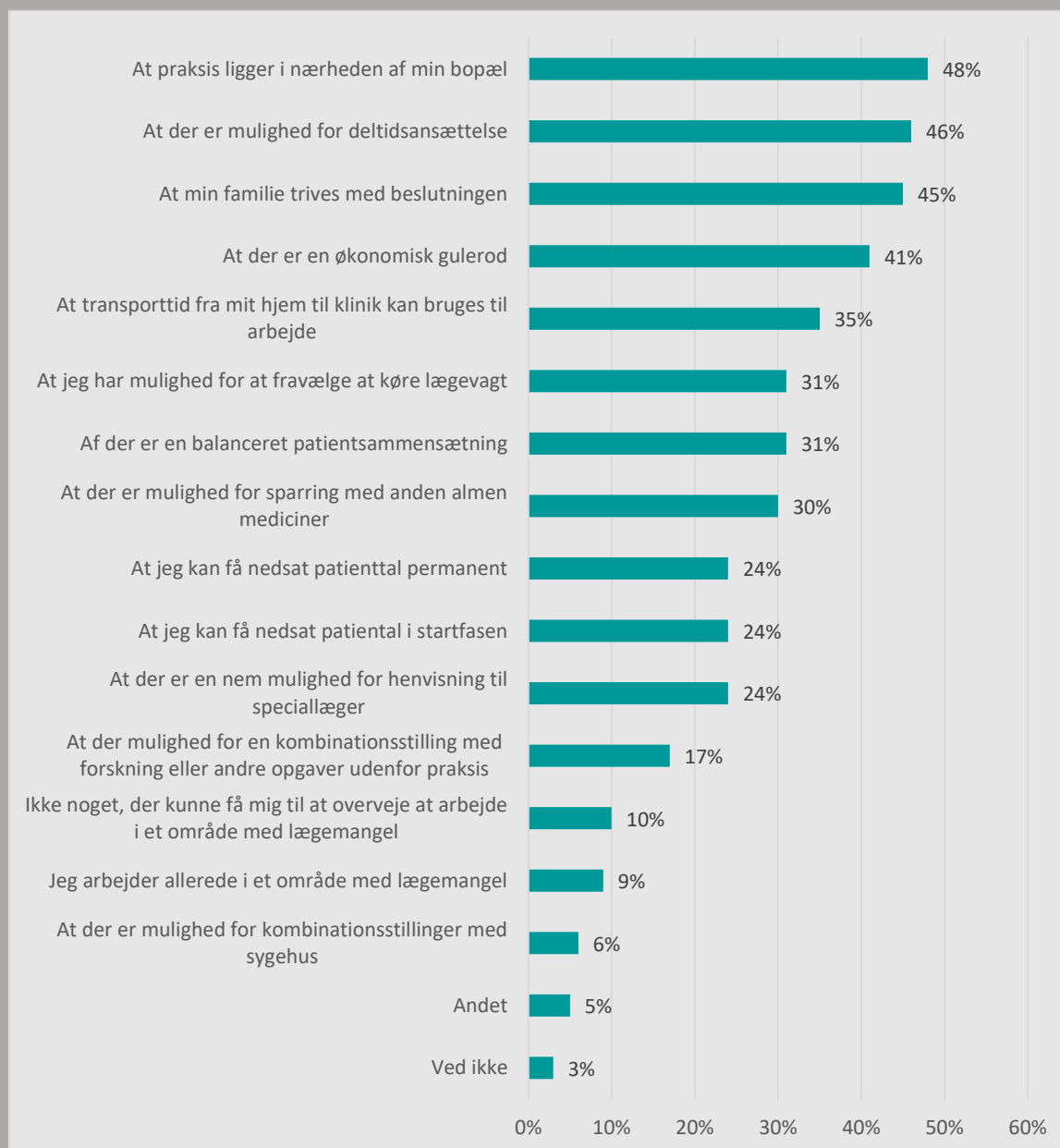
Figur 14. Hvilke muligheder – udover praksis – er relevante for dig? Du kan vælge flere svar.

Antal svar: 165. Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der har svaret "I nogen grad", "I høj grad" eller "I meget høj grad" til spørgsmålet "Kan du forestille dig et andet arbejde end almen praksis som almen mediciner?". Respondenter i introstillinger og over 60 år er ikke medtaget.

Nedenstående figur 15 viser, at det forhold, at "Praksis ligger i nærheden af min bopæl", "At der er mulighed for deltidsansættelse" og "At min familie trives med beslutningen (...)" er de tre faktorer, som flest respondenter har valgt som svar på spørgsmålet om, hvad der kunne få dem til at overveje at arbejde i et område med lægemangel.

Figur 15. Hvad kunne få dig til at overveje at arbejde i et område med lægemangel? Du kan vælge flere svar.

Antal svar: 231. Spørgsmålet er stillet til alle respondenter. Respondenter i introstillinger og over 60 år er ikke medtaget.

Metode

Indsamlingsperiode og -metode

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i perioden fra d. 30. marts til 14. april 2023. Der er udsendt to rykkere hhv. d. 4. og 11. april. Formålet med undersøgelsen har været at afdække arbejdsmiljø og –vilkår for almen medicinere ansat i en almen praksis, samt ønsker til fremtidig beskæftigelse. Spørgeskemaundersøgelsen er udsendt via e-mailadresse.

Målgruppe

Målgruppen for undersøgelsen er uddannelseslæger og speciallæger i almen medicin, som er ansat i almen praksis, og som har beskæftigelse i Danmark. Yngre Læger har stået for udsendelse til speciallæger i almen medicin, som er ansat i en almen praksis, mens Videreuddannelsesregion Nord har bistået med udsendelse til uddannelseslæger ansat i almen praksis.

Målgruppen i nærværende rapport er hoveduddannelses- og speciallæger i almen medicin, ansat i en almen praksis, som er under 60 år.

Svarprocent og repræsentativitet

Invitationer til undersøgelsen blev sendt til i alt 1.267 medlemmer. I alt har 383 svaret helt eller delvist på undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 30%. Stikprøven er testet for, hvorvidt den er repræsentativ på parametrene: køn, arbejdsregion og uddannelsestrin.

Repræsentativitetstestene viser, at undersøgelsen er repræsentativ på køn og region, men at speciallæger er underrepræsenterede.

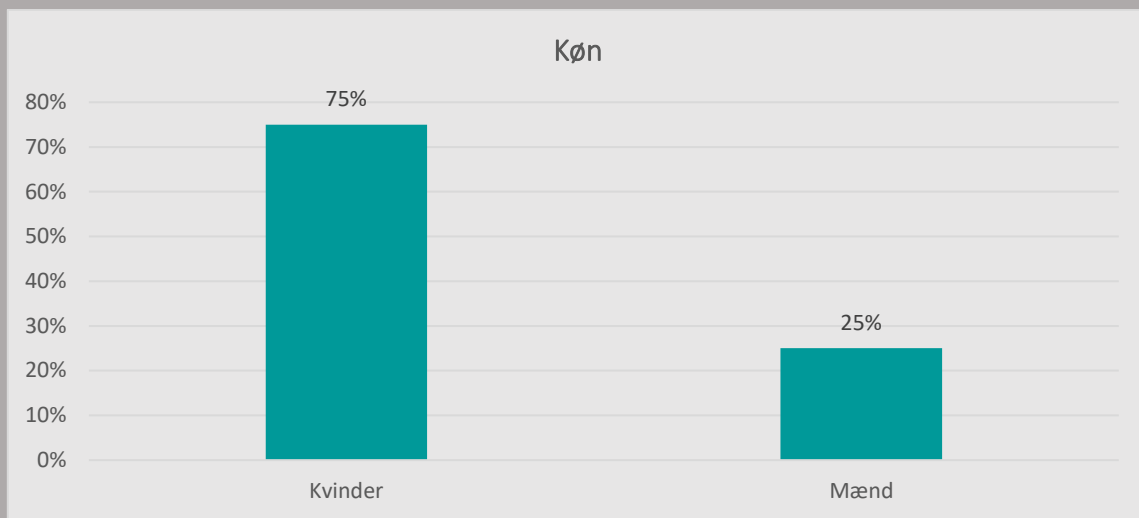
Signifikantest ved sammenligninger

Nogen steder er besvarelser fra forskellige undergrupper i populationen blevet sammenlignet. Der er i den forbindelse blevet foretaget signifikantest for at afgøre, om gruppernes svar adskiller sig signifikant fra hinanden. Resultaterne af disse test vil fremgå under den enkelte figur. Statistisk signifikante forskelle betyder ikke, at der er en kausal sammenhæng mellem to variable.

Respondenter

I nærværende rapport indgår der svar fra 234 hoveduddannelses- og speciallæger under 60 år. I figurerne nedenfor følger en række karakteristika af disse:

Køn & alder

Alder:

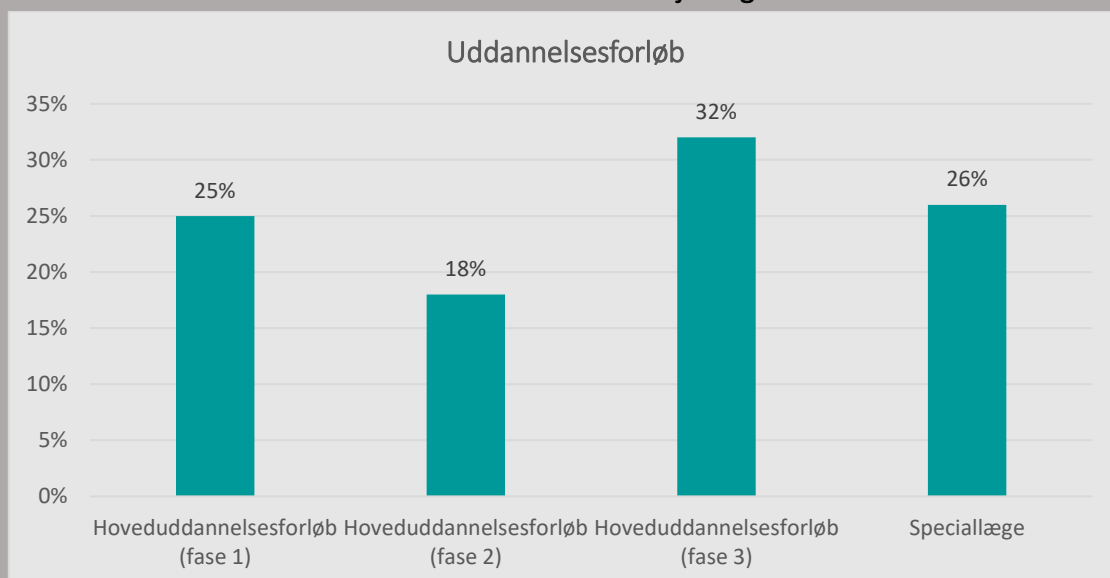
Gennemsnit: 38 år

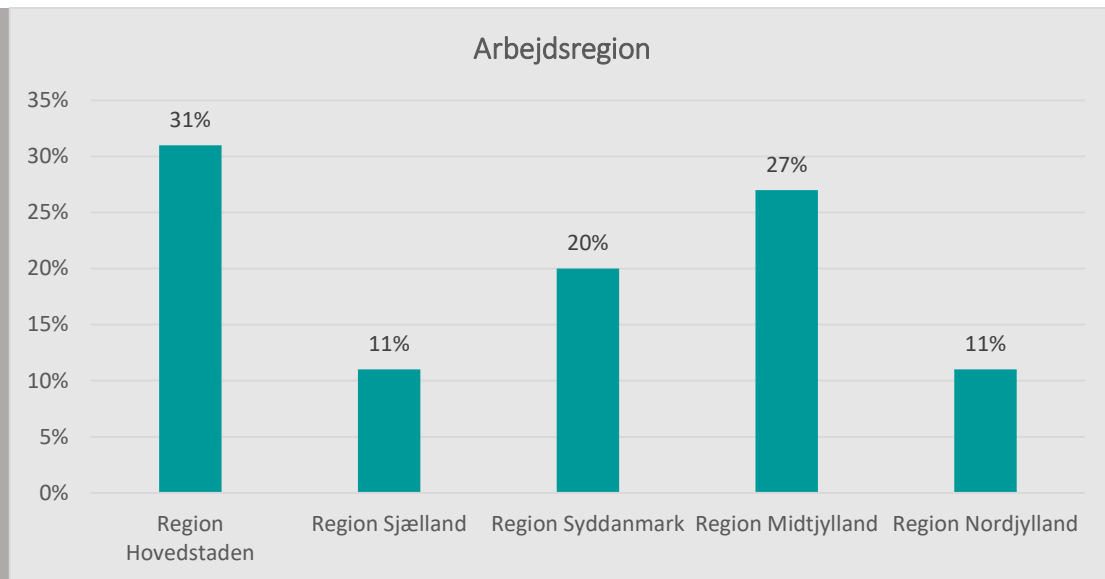
Median: 37 år

Min: 28 år

Max: 59 år

Uddannelsesforløb & arbejdsregion

Antal svar: 231. Spørgsmålet er stillet til alle respondenter. Respondenter i introstillinger og over 60 år er ikke medtaget.

